

Grusze: czy będą alternatywą?

fol. M. Struzyk

W ostatnich latach, z powodu spadku opłacalności produkcji jabłek, znacznie wzrosło zainteresowanie nie tylko uprawą czereśni (ta wymaga jednak sporych nakładów na zabezpieczanie owoców przed pękaniem, chorobami, szkodnikami i ptakami), lecz także gruszy. Na co należy zwrócić szczególną uwagę w przypadku tego ostatniego gatunku, informowano podczas tegorocznych zimowych konferencji sadowniczych.

W HOLANDII I BELGII, ALE CZY TEŻ I W POLSCE?

Obecnie na świecie produkuje się ponad 22,6 mln ton gruszek, w tym 70% w Chinach (w 2003 r. udział ten wynosił 57%). W ujęciu globalnym produkcja gruszek w Europie jest więc stosunkowo niewielka. Najwięcej produkuje się ich we Włoszech (31%), w Holandii (16%), Belgii (15%) i Hiszpanii (14%) – co stanowi 76% produkcji tych owoców w Europie i 10% na świecie. Największy udział w światowej produkcji (70%) mają odmiany 'Konferencja', 'Abate Fetel' i 'Bonkreta Williamsa' – informował Jos de Wit z Fruitconsult

z Holandii podczas XIII Międzynarodowych Targów Agrotechniki Sadowniczej FruitPRO 2017 w Warszawie (1–2 lutego br.).

W Belgii i Holandii grusze uprawia się łącznie na około 20 tys. ha. Widoczna jest coraz większa intensyfikacja ich produkcji. Obecnie w Holandii średnio uzyskuje się około 40 ton gruszek z ha (w 1997 r. były to 24 tony/ha). Przy czym w około 10% gospodarstw plony wynoszą nawet >60 ton/ha. W krajach tych najczęściej uprawia się 'Konferencję' (stanowi ona 75%), 'Komisówkę' (10%) oraz 'Lukasówkę', 'Durondeau' i 'Triumfu Packhama' (łącznie około 7%). Zwiększa się też udział odmiany Xenia® (obecnie uprawiana jest na około 400 ha). ▶

reklama

Rewera

27-600 Sandomierz, Chwałki 192
tel./fax (15) 832 76 23 • tel. kom. 0602 75 60 34
e-mail: rewera@rewera.pl • www.rewera.pl

Linia sortownicza do jabłek

N.BLOSI

Platforma samobieżna do zbioru owoców i cięcia

Rozładunek wodny

◀ Czy w Polsce z równie dobrym rezultatem jak w Belgii czy Holandii można produkować gruszki? Przede wszystkim J. de Wit zwrócił uwagę na różnice klimatyczne – tamtejszy klimat morski (cieplejsze zimy, chłodniejsze lata, w miarę równomierne opady deszczu przez cały rok) i polski – na granicy morskiego i kontynentalnego (zimne zimy, gorące lata, w większej liczbie i dłuższe okresy bez opadów). Tamtejsze gleby są też żyzniejsze. Nie znaczy to, że w Polsce nie należy/nie można uprawiać gruszy. Są rejony, gdzie warunki temu sprzyjają, ale mimo to polskim sadownikom trudniej będzie uzyskać takie efekty jak producentom belgijskim czy holenderskim.

W Polsce ze względu na ryzyko przemarzania drzew szczepionych na pigwie warto zwrócić uwagę na 'Pigwę Q-Eline'. Drzewa na niej plonują podobnie jak na 'Pigwie C' i 'Pigwie Adams', a siła jej wzrostu podobna jest do 'Pigwy Adams'. Ponadto gruszki z drzew szczepionych na tej podkładce są znacznie mniej ordzawione. W Holandii w przypadku drzew na 'Pigwie Q-Eline' przez pierwszych 7 lat po posadzeniu do sadu obsypuje się miejsce szczepienia (przeważnie znajduje się 2–5 cm nad glebą), aby zabezpieczyć je przed przemarzeniem. Natomiast w przypadku Xeni® drzewa szczepione na pigwie mogą zbyt silnie rosnąć. Dlatego u tej odmiany warto stosować pośrednią.

W uprawie gruszy należy się też liczyć z koniecznością ochrony drzew przed zarazą ogniową oraz miodówkami. W przypadku tych ostatnich w Holandii wczesną wiosną opryskuje się drzewa gliną kaolinową, wówczas są mniej atrakcyjne dla szkodnika. Ponadto ograniczając w zwalczaniu miodówki użycie chemicznych środków ochrony, wpływa się korzystnie na rozwój populacji owadów pożytecznych. Ważnymi drapieżcami miodówek, ze względu na duże zapotrzebowanie pokarmowe, są m.in. skorki.

Grusmom należy zapewnić też odpowiednią ilość wody. Drzewa tego gatunku mają bowiem większe zapotrzebowanie pod tym względem niż jabłoni. Nie należy też zakładać sadów gruszkowych na zbyt słabych glebach. Aby sprawdzić przydatność gleby do uprawy tego gatunku, warto wykonać jej analizę, przy czym powinna ona obejmować kilkadziesiąt danych. W Holandii wykonuje się analizę CEC (analiza pojemności wymiennej kationów) i określa 35–40 parametrów gleby. Optymalna dla uprawy gruszy jest gleba, której CEC wynosi 120–150, w Polsce natomiast ten wskaźnik jest najczęściej znacznie niższy. U nas dominują bowiem zwykle gleby lekkie (piaszczyste), z niską zawartością substancji organicznej (w rejonie sadowniczym w centralnej Polsce wykonano pomiary w 28 lokalizacjach – CEC wynosiło 40–60). Aby poprawić właściwości gleby, konieczne jest dostarczanie do niej materii organicznej. Optymalne pH gleby powinno

wynosić 5,5–6, choć i przy pH 7 uprawa gruszy nie stwarza większych problemów.

Najbardziej popularne systemy sadzenia gruszy w Holandii to system dwuprzewodnikowy (rozstawa 3–3,25 x 1–1,25 m, czyli przewodniki znajdują się co 0,5–0,6 m od siebie, w dolnym piętrze wyprowadzony jest mały stół) oraz system V (rozstawa 3,25–3,4 x 1 m, czyli około 12 tys. przewodników/ha). Natomiast nie sadi się już tam gruszy w systemie wrzecionowym, ze względu na niską wydajność uprawy. Niewielkie jest też zainteresowanie superwrzecionem.

MOŻLIWOŚCI UPRAWY GRUSZY W POLSCE

W Holandii grusze uprawiane są na około 8,5 tys. ha, w Belgii – na 9,5 tys. ha, w Polsce jest to podobna powierzchnia (nieco ponad 9 tys. ha, niespełna 5% spośród ziarnkowych). Inaczej sytuacja wygląda jednak, jeśli chodzi o plon. W ostatnich latach w Holandii wynosił on łącznie około 350 tys. ton, w Belgii powyżej około 360 tys. ton, a w Polsce tylko około 65 tys. ton. Wynika to ze znaczących różnic w plonach tych owoców. W Holandii średnio wynosi on 44 ton/ha, w Belgii – 38 ton/ha, a w Polsce 7 ton/ha, choć są oczywiście gospodarstwa uzyskujące znacznie lepsze efekty – mówił Andrzej Soska z Soska Konsulting podczas konferencji towarzyszącej Targom Sadownictwa i Warzywnictwa w Nadarzynie koło Warszawy (11–12 stycznia br.). W Polsce jest mało gospodarstw wyspecjalizowanych w uprawie gruszy. Od 2012 r. powierzchnia uprawy tego gatunku w Polsce utrzymuje się na w miarę stabilnym poziomie, z lekką tendencją wzrostową od 2015 r. Zwiększone zainteresowanie można tłumaczyć poszukiwaniem alternatywnych upraw w stosunku do jabłoni (ze względu na niskie ceny jabłek). Należy jednak pamiętać, że uprawa gruszy w Polsce jest bardziej ryzykowna i trudniejsza w porównaniu z jabłonią. Główne trudności w uprawie tego gatunku wynikają z mniej korzystnych w naszym kraju (w porównaniu do Holandii i Belgii) warunków atmosferycznych. Jednym z podstawowych problemów w jej uprawie jest relatywnie niska wytrzymałość drzew na mróz. Dotyczy to zarówno odmian szlachetnych, jak i powszechnie stosowanych podkładek (pigwa). Kluczowym aspektem powodzenia uprawy drzew tego gatunku będzie zatem wybór odpowiedniego miejsca pod założenie sadu. Powinno być to stanowisko ciepłe, bez zastoisk mrozowych. Dlatego należy pamiętać, że zakładanie sadów gruszkowych w północno-wschodniej i wschodniej części Polski będzie bardziej ryzykowne niż na południowym zachodzie kraju. Kolejny aspekt to dobór odmiany i podkładki. Dobre efekty (wczesne wejście w owocowanie, wielkość owoców, wysoki plon) uzyskuje się, stosując 'Pigwę C', ale ze względu na niską wytrzymałość na mróz podkładka ta nie jest polecana do

uprawy w Polsce. Natomiast grusze uszlachetniane na 'Pigwie S1' charakteryzują się wyższą wytrzymałością na mróz, ale później wchodzi w owocowanie i dają niższe plony. Ciekawą propozycją dla polskich sadów może okazać się więc nowa selekcja – 'Pigwa Q-Eline' – mówił A. Soska.

W porównaniu z innymi podkładkami dla gruszy ('Pigwą C', 'Pigwą Adams', 'C132', 'MH') owoce z drzew na 'Pigwie Q-Eline' są mniej ordzawione, mają gładszą skórkę. Drzewa te wcześniej wchodzi w owocowanie, plonują obficie i regularnie. Drzewa na 'Pigwie Q-Eline' rosną słabiej niż na 'MA' i 'Pigwie S1'. Przy czym w przypadku 'Pigwy MC' i 'Pigwy Adams' zaleca się przykrywanie podkładek na zimę przez cały okres życia sadu; 'Pigwy MA' i 'Pigwy Q-Eline' – dla pewności do 7. roku po posadzeniu; 'Pigwy S1' – przez pierwszych kilka lat. Wiosną natomiast miejsce okulizacji należy odkryć, aby nie doszło do ukorzenia odmiany szlachetnej (nie jest to konieczne w przypadku 'Pigwy MC').

Ze względu na dość silny wzrost drzew – zwłaszcza na 'Pigwie S1' – zalecane są systemy wieloprzewodnikowe – świecznik i mikado. W świeczniku przewodniki rozpina się w jednej płaszczyźnie wzdłuż osi rzędu. Jeśli w dolnej części korony ma być wyprowadzony stół, drzewa powinny być sadzone w rozstawie 1–1,25 x 3,25–3,4 m, jeśli nie będzie stołu – 1–1,25 x 3–3,25 m. W systemie mikado natomiast wyprowadza się cztery przewodniki, które rozpina się w „V”. W tym przypadku rozstaw sadzenia drzew powinien wynosić 1 x 3,25–3,4 m.

Kolejny niekorzystny czynnik to wiosenne przymrozki oraz mniej korzystne warunki przez pierwszych 6 tygodni po kwitnieniu, czyli w okresie intensywnej podziałów komórkowych. Trzeba też uwzględnić potencjalne problemy w ochronie przed chorobami (zarazą ogniową, rakiem bakteryjnym, zamieraniem gruszy) i szkodnikami (miodówką gruszową plamistą) – informował A. Soska.

Monika Strużyk

aktualności

PORS 2017 – UZUPEŁNIENIE (cz. I)

Z początkiem roku oddaliśmy w Państwa ręce „Program Ochrony Roślin Sadowniczych na 2017 r.”. Wydawnictwo to zawierało kompendium wiedzy (stan na drugą połowę grudnia 2016 r.) odnośnie do środków ochrony roślin zarejestrowanych do użycia

w sadach i na plantacjach krzewów owocowych. W styczniu i lutym br. MRIRW ogłosiło informacje dotyczące kolejnej puli środków, których w tym sezonie można użyć do ochrony drzew i krzewów owocowych.

Zalecenia uzupełniające „Program Ochrony Roślin Sadowniczych na 2017 r.” (I kwartał 2017 r.)

Nazwa handlowa środka ochrony roślin (skład)	Chroniony gatunek rośliny	Dawka	Zwalczany gatunek agrofagu lub cel zabiegu
Fungicydy			
Cyprodex 300 EC (cyprodynil)	grusza	0,5 l	parch gruszy
Luna Experience 400 SC (fluopyram + tebukonazol)	grusza	0,75 l	rak drzew owocowych, rdza gruszy, alternarioza, zgnilizna powodowana przez <i>Neonectria galligena</i> , szara pleśń
	czereśnia, wiśnia	0,6 l	drobna plamistość liści, dziurkowatość liści, szara pleśń
	brzoskwinia, morela		brunatna zgnilizna, szara pleśń
	leszczyna		monilioza
Nordox 75 WG (miedź/tlenek miedzi)	grusza	1,67 kg	rak bakteryjny drzew owocowych, zaraza ogniowa, rak drzew owocowych, parch gruszy
Prolectus 50 WG (fenpyrazamina)	morela, śliwa, wiśnia	0,8 kg i 1,2 kg	brunatna zgnilizna
Sancozeb 80 WP (mankozeb)	jabłoń	3,0 kg	parch jabłoni
Siarkol 80 WP (siarka)	brzoskwinia, morela, śliwa	1,5 kg	mączniak prawdziwy
Tores 250 EC (difenokonazol)	jabłoń	0,2 l	parch jabłoni
	wiśnia		drobna plamistość liści drzew pestkowych
Zoocydy			
Pirtius 018 EC (abamektyna)	grusza	0,75 l	miodówka gruszowa plamista
Teppeki 50 WG (flonikamid)	grusza	0,14 kg	mszyca jabłoniowa, mszyca gruszowa
	śliwa		mszyca śliwowo-trzcinowa, mszyca śliwowo-kocankowa, mszyca śliwowo-chmielowa
Regulator wzrostu			
MaxCel® (6-benzyloadenina)	jabłoń	3,75–7,5 l	przerzedzanie zawiązków, zwiększenie wielkości owoców i zapobieganie wystąpieniu przemiennej owocowania

Katarzyna Kupczak